

IULIAN ANTONESCU O MARE PERSONALITATE A ZILELOR NOASTRE

de VASILE URSACHI

Vestea trecerii în neființă a lui Iulian Antonescu a căzut ca un trăznet pentru întreaga suflare muzeistică a țării noastre, umplind inimile tuturor de-o adincă tristețe și constituind o nemăsurată pierdere din rîndul slujitorilor credincioși ai muzeografiei românești.

Acest strălucit reprezentant al culturii noastre, care-și începea activitatea muzeistică în anul 1957 la Muzeul din Bacău, unitate ce lua ființă odată cu numirea sa în funcția de director, la mai bine de o jumătate de an de la terminarea, cu brio, a Facultății de Istorie din București, fiind unul din cei mai străluciți studenți pe care i-a avut, această facultate, în ultima jumătate de veac, dar negăsindu-se un post în învățămîntul superior, care ar fi fost onorat de o asemenea strălucită competență, avea să domine întreaga activitate muzeistică a țării, mai mult de 30 de ani.

La numai două luni de la numirea sa în funcția de director al unei instituții regionale, care n-avea nici sediu, nici personal, nici colecții, începînd așa dar, de la zero, în constituirea unei unități, ce astăzi are prestigiul unui muzeu de primă mărime a țării, aveam și eu fericirea să devin primul colaborator al acestui mare OM. care, la recomandarea profesorului meu Mircea Petrescu-Dîmbovița, venit la Roman ca președinte al unei comisii de bacalaureat, m-a primit cu o deosebită căldură și prietenie, atitudine ce nu avea să lipsească în întreaga sa viață, fiind una din caracteristicile personalității sale.

Este dureros și trist pentru că am ajuns să evoc astăzi cîteva din momentele de viață petrecute alături de acest mare prieten al tuturor, cînd acest lucru ar fi fost făcut cu mult mai mult talent și măiestrie de către cel pe care l-au îndrăgit și stimat toți cei care l-au cunoscut. Dar soarta nu ține seama de ce este drept sau firesc și steaua noastră călăuzitoare a căzut mai devreme de cît ne așteptam.

Înzestrat cu un talent oratoric ce se naște, poate, odată la un veac, avînd o pregătire enciclopedică, care a uimit, mai bine de trei decenii întreaga lume ce l-a cunoscut sau a avut privilegiul de a-l asculta, acest om minunat era dominat de o mare prietenie și dragoste față de toți cei cu care venea în contact. Nu există muzeu din fosta regiune Bacău și mai tîrziu din țară, atunci cînd devenea Director General al Muzeelor,

care să nu fi beneficiat, în dezvoltarea lor, de competența lui Iulian Antonescu și mai ales de sprijinul total pe care l-a oferit cu multă pasiune, credință și dragoste. Din acest punct de vedere, zona Bacăului, una din regiunile cu cele mai puține tradiții muzeistice din țară, fără muzee sau colecții muzeale, cu excepția celui de la Piatra Neamț, a beneficiat din plin de marea sa pasiune, muncă și competență, reușind în câțiva ani să realizeze o rețea muzeistică cu o mare pondere în muzeografia românească. Este suficient să amintim faptul că cele mai bogate colecții privind populația dacică din țară sînt prezente în muzeele din această zonă.

Spiritul său vesel și plin de tîlc era mult căutat de toți cei ce participau la diferite sesiuni științifice, care îl incitau pentru răspunsurile sale pline de farmec, dar mai ales replicile inteligente ce șiroiau dintr-un izvor nesecat de nestemate. Mi-amintesc de participarea la una din Conferințele Naționale de Arheologie, care s-a desfășurat la Craiova, cînd, în prezența celor mai de seamă reprezentanți ai arheologiei românești, Iulian Antonescu, cu inegalabilul său talent a imitat pe principalii săi profesori. O întreagă asistență, de peste o sută de persoane, aștepta nu atît felul de a vorbi al celor pe care îi imita, cît mai ales, replicile de o inteligență ieșită din comun, ce reprezenta, în sinteză, adevăratele relații și puncte de vedere științifice, ale celor imitați. În acest fel toți cei prezenți, indiferent de aluzia pe care trebuia s-o accepte, la adresa punctului lor de vedere, remarcău disponibilitatea intelectuală a acestui mare și îndrăgît om.

Tot în același sens, îmi aduc aminte de multe ocazii în care marele dispărut, obligat să-și arate întregul talent în vederea obținerii de fonduri sau spații pentru muzee, desfășura o adevărată bătălie în care folosea cele mai alese cuvinte și cele mai diverse scenarii ale istoriei universale, inaccessibile interlocutorilor, dar care exaltau și umileau totodată, pe cei ce aveau puterea de decizie. De cele mai multe ori cîștiga bătălia. Din acest punct de vedere Iulian Antonescu a fost unul din marii nedreptățiți ai Revoluției din Decembrie 1989, întreaga suflare muzeografică rămînîndu-i datoare cu o recunoaștere, deși tardivă, a marii sale dizidențe în „epoca de aur“, chiar dacă s-ar evoca doar faptul că mai toate acțiunile, replicile și discursurile Directorului nostru General, aveau ca notă de răzvrătire, uneori fătîșă, care ne lăsa stupefiați pentru curajul celui ce le rostea, dar care erau trecute cu vederea chiar de organele cele mai fidele regimului, deoarece, fie că nu erau înțelese, fie că aparțineau unui personaj ce depășea statutul unui om obișnuit.

La despărțirea de unul din cei mai îndrăgiți prieteni, nu ne rămîne decît imensul regret de a nu fi fructificat pe cît trebuia, marile resurse ale inteligenței și bunătății sale, iar pentru numeroasele lui înfăptuiri, mai ales în județul Bacău, nu e cauză mai sfîntă și mai dreaptă decît aceea de a-i cinsti memoria așa cum se cuvine. Printre altele, personalitatea lui Iulian Antonescu constituie suficientă garanție pentru ca una din străzile cele mai umblate de el, din Piatra Neamț, să se numească str. Iulian Antonescu, iar Muzeul de Istorie din Bacău să-i poarte numele.